AD HOMERICUM HYMNUM IN APOLLINEM

(vs. 146—150 et 165—172.).

Quantam labem longa dies et hominum indoctorum incuria et sciolorum temeritas Antiquitatis monumentis afferre possint, optime declarant duo loci ex antiquissimo *προοιμίῳ* *Ἀπόλλωνος*, quos nobis et Codices Hymnorum Homericorum servaverunt et Thucydides III. 104 descripsit. Est operae pretium verba poëtae ut apud utrumque scripta sunt inter se componere et in his nascentem ac gliscentem labem veteris lectionis animadvertere, tum vero ex utriusque testimonii tabulis quemadmodum nonnulla in integrum restitui possint constituere. In Moscoviensi Codice, qui mihi haec scribenti ob oculos est, priorem locum sic scriptum esse video:

ἀλλὰ σοὶ δήλῳ φοῖβε μάλιϛ' ἐπετέρπεο ἦτορ
ἔνθά τοι ἑλκεχίτωνες ἰάονες ἠγερέθονται.
αὐτοῖς σὺν παίδεσσιν καὶ αἰδοίῃς ἀλόχοισιν.
οἱ δέ σε πυγμαχίῃ τε καὶ ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ
μνησάμενοι τέρπουσιν ὅταν ϛήσωνται ἀγῶνα.

et paucis interpositis:

ἀλλά γε λητὼ μὲν καὶ ἀπόλλων ἀρτέμιδι ξύν.
χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμοῖο δὲ καὶ μετόπισθεν
μνήσασθ', ὁππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
ἔνθα δ' ἀνείρηται ξεῖνος ταλαπείριος ἐλθών.
ὦ κοῦραι, τίς δ' ὔμμιν ἀνὴρ ἥδιϛος ἀοιδῶν
ἐνθάδε πωλεῖται. καὶ τέῳ τέρπεσθε μάλιϛα.
ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνεσθ' ἀφ' ἡμέων.
τυφλὸς ἀνὴρ οὐκ εἶδε χίῳ ἐνὶ παιπαλοέσσῃ.

Haec Moscoviensis liber. Idem carmen Thucydides pro Homerico legerat eoque de ludis in insula Delo olim ab Ionibus celebratis testimonio utitur III. 104. *ἦν δέ ποτε καὶ τὸ πάλαι μεγάλη ξύνοδος ἐς τὴν Δῆλον τῶν Ἰώνων τε καὶ περικτιόνων νησιωτῶν. ξύν τε γὰρ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐθεώρουν — καὶ ἀγὼν*

ἐποιεῖτο αὐτόθι καὶ γυμνικὸς καὶ μουσικός. — Δηλοῖ δὲ μάλιςα Ὅμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε, ἅ ἐςιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος.

ἀλλότε Δήλῳ, Φοῖβε, μάλιςά γε θυμὸν ἐτέρφθης,
ἔνθα τοι ἑλκεχίτωνες Ἰάονες ἠγερέθονται
σὺν σφοῖσιν τεκέεσσι γυναιξί τε σὴν ἐς ἀγυιάν.
ἔνθα σε πυγμαχίῃ τε καὶ ὀρχηςυῖ καὶ ἀοιδῇ
μνησάμενοι τέρπουσιν ὅταν καθέσωσιν ἀγῶνα.

et post pauca ἐκ τοῦ αὐτοῦ προοιμίου haec descripsit:

ἀλλ' ἄγεθ' ἱλήκοι μὲν Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν,
χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπισθε
μνήσασθ', ὁππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
ἐνθάδ' ἀνείρηται ταλαπείριος ἄλλος ἐπελθών·
ὦ κοῦραι, τίς δ' ὔμμιν ἀνὴρ ἥδιςος ἀοιδῶν
ἐνθάδε πωλεῖται καὶ τέῳ τέρπεσθε μάλιςα;
ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθ' εὐφήμως·
τυφλὸς ἀνὴρ οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἐνὶ παιπαλοέσσῃ.

Mirificam vides scripturae varietatem et discrepantiam, quae magnam partem scribis et correctoribus debetur. Insunt foedi errores ac manifesti, veluti ἀλλὰ σοὶ pro ἀλλὰ σύ, ἀλλά γε λήτω pro ἀλλ' ἄγεθ' ἱλήκοι, οὐκ εἶδε pro οἰκεῖ δέ, et apud Thucydidem ἀλλότε pro ἀλλὰ σύ, ταλαπείριος ἄλλος pro ξεῖνος ταλαπείριος, aliaque. Interpolata est antiqua et proba scriptura in verbis μάλις' ἐπετέρπεο ἦτορ et μάλιςά γε θυμὸν ἐτέρφθης, quarum lectionum neutra sana et integra est. Restituenda est utraque sic ut in illa reponatur: μάλις' ἐπιτέρπεαι ἦτορ, in hac: μάλις' ἐπὶ θυμὸν ἐτέρφθης. Non sunt hae eiusdem loci diversae scripturae, sed sententiae eiusdem diversa conformatio, qualis est haec quoque:

αὐτοῖς σὺν παίδεσσι καὶ αἰδοίῃς ἀλόχοισιν,

et:

σὺν σφοῖσιν τεκέεσσι γυναιξί τε.

utrumque recte habet, utrumque habet antiqui carminis colorem et omnes numeros veritatis. Potior tamen videtur altera sic correcta:

α ὐ τ ο ῖ σ ι ν παίδεσσι καὶ αἰδοίῃς ἀλόχοισιν.

et in superiore loco praesens tempus aliquanto rei convenientius est:

ἀλλὰ σὺ Δήλῳ, Φοῖβε, μάλιςʼ ἐπιτέρπεαι ἦτορ.

Facilis et certa optio est inter ὀρχηθμῷ et ὀρχηςυῖ, nam prisca es rarior forma ὀρχηςυῖ a correctore sciolo sic in notiorem reficta est; sed quis absque Thucydide fuisset vitium in verbis ὅταν ςήσωνται ἀγῶνα non dico deprehendere potuisset, sed certa et evidenti correctione emendare? Apud Thucydidem est scriptura haec:

ὅταν καθέσωσιν ἀγῶνα.

cum hac fùtili Codicum discrepantia καθέζωσιν, καὶ θέσωσιν et καθιςῶσιν, quae non sunt unius assis. Καθέσωσιν barbarum est, καθιςῶσιν inepti Graeculi commentum simul loquendi usum et metrum pervertentis. Στήσωνται ἀγῶνα alio nomine vitiosum est. Ex ipsa rei natura numquam ἱςάναι et τιθέναι inter se permutari possunt, ut neque ἑςάναι et κεῖσθαι, quae est utriusque verbi *perfecti passivi* forma. Itaque quia constat τιθέναι ἀγῶνα Graecum esse et ἡ τῶν ἀγώνων θέσις et ἀγωνοθέτης, vel hinc sequitur neque ἕςηκεν ἀγών dici posse sed κεῖται, ut in: ὧν ἀγὼν κεῖται πέρι, neque ἀγῶνα ςῆσαι pro θεῖναι, neque ςήσασθαι pro θέσθαι recte dictum esse. Similiter quia dicitur τρόπαιον ἕςηκεν, ἀνδριὰς ἕςηκεν, χαλκοῦς ἕςηκεν fieri non potest ut quisquam in talibus verbo θεῖναι aut θέσθαι utatur umquam. Poëtae manus latet in corrupto ΚΑΘЄϹΩϹΙΝ, quod olim nescio quis quum commode emendare non posset satis confidenter in ςήσωνται refinxit eadem temeritate qua alius in Codice Thucydidis καθιςῶσιν reponendo nil nisi suam inscitiam et imperitiam ostendit. Exime ex ΚΑΘЄϹΩϹΙΝ unam litterulam et poëtae manum habebis:

ὅταν καθέωσιν ἀγῶνα.

Καθίημι enim in ludis et certaminibus proprium verbum est, et antiqua forma Epica καθέωσιν pro καθῶσιν Graeculos fefellit.

Turpissimus error contaminavit versum paenultimum:

ὑμεῖς δʼ εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνεσθʼ. ἀφʼ ἡμέων.

et apud Thucydidem:

ὑποκρίνασθʼ ἀφήμως.

haec enim est vetus librorum scriptura, quam et scholiastes et Hesychius secuti sunt. In scholiis est ἀφήμως: ἡσύχως, σιγῇ, ἀθρόως. apud Hesychium: Ἀφήμως: ἐν κόσμῳ, ἡσυχῇ, quod sine controversia ex illo ipso Thucydidis loco sumtum

est. Demonstrat illa interpretatio quanta fuerit ἀκρισία et inscitia eorum, qui sequioribus temporibus monumenta Litterarum antiquarum interpretarentur. Nil istis subolet in lectione, ὑποκρίνασθ' ἀφήμως. Ruit metrum, sententia absurda est. Nihil sentiunt, comminiscuntur aliquid de suo, quod utcumque rei accommodatum esse videatur. Ἀφήμως, inquiunt, est ἡσυχῇ, κατὰ κόσμον. Nil attinet talia refutari. Satis est posthac cavere ab illo qui talia impudenter ausus fuerit fingere de suo: praesertim quum vera lectio dudum nullo negotio reperta sit, nempe haec:

ὑποκρίνασθ' εὐφήμως.

Quis non vidit diphthongum ευ noto nexu ita scriptam ut planissime litteram α referret, et quis nescit quoties ea de causa α et ευ ineptum in modum confusa fuerint. Itaque proba et genuina lectio εὐφήμως primum in ἀφήμως abiit, deinde in ἀφ' ἡμέων depravata est ab iis qui ita legebant scripta veterum ut nihil intelligerent. Nisi forte putas intellexisse aliquid aut cogitasse eum hominem qui dederit:

τυφλὸς ἀνὴρ οὐκ εἶδε χίῳ ἐνὶ παιπαλοέσσῃ.

pro οἰκεῖ δέ. Poëtam ipsum Ionica forma usum esse arbitror, οἰκέει δέ.

C. G. Cobet.

CICERO PRO PLANCIO VIII. § 19.

Cicero postquam dixerat: *Tu es ex municipio antiquissimo Tusculano —, hic est e praefectura Atinati,* pergit in hunc modum: *Utrum magis favere putas Atinates an Tusculanos suis?* Haec quoque interpolatione laborant. Exime *Atinates an Tusculanos,* quos nihil attinebat tam brevi intervallo iterum nominatim appellari, et statim emicabit sincera orationis forma haec: *Utros magis favere putas suis?*

C. G. Cobet.